

Спеціалізованій вченій раді
Д 26.059.04
Національного транспортного
університету

ВІДГУК
офіційного опонента
доктора економічних наук, професора
Карпенко Оксани Олександровни
на дисертаційну роботу

ПАРФЕНТЬЄВОЇ ОЛЕНИ ГЕННАДІЙВНИ
за темою «ДІАГНОСТИКА ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ
АВТОТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА»,
представлену на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

На основі ретельного вивчення дисертаційної роботи Парфентьєвої О.Г. на тему «Діагностика потенціалу розвитку автотранспортного підприємства» можна зробити наступні висновки щодо її актуальності, ступеню обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, їх достовірності та новизни, повноти викладу в опублікованих працях, а також відповідності дисертації встановленим вимогам щодо присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 - економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

1. Актуальність обраної теми дисертаційного дослідження

Концепція розвитку економіки України в умовах євроінтеграційної співпраці вимагає підвищення ефективності використання усього, що складає наявний потенціал країни, особливо щодо збереження та зміцнення статусу транзитера, враховуючи вигідне географічне розташування та наявність розвинutoї транспортної інфраструктури.

Транспортна галузь відіграє ключову роль у зростанні можливостей національної економіки, тому потенціал кожного підприємства, зокрема автотранспортного, займає особливе місце в господарському потенціалі країни. Реалізація потенціалу автотранспортного підприємства забезпечує не лише максимізацію його прибутку, зростання інвестиційної привабливості, підвищення конкурентоздатності, а й значною мірою сприяє досягненню транспортною системою України сучасного європейського рівня та зростанню економіки України в цілому.

Результати досліджень теорії та практики економічного розвитку автотранспортних підприємств свідчать про необхідність розробки та удосконалення методів і підходів для оцінювання наявних можливостей підприємства з метою забезпечення реалізації його потенціалу.

Підвищення конкурентоспроможності автотранспортного підприємства завдяки впровадженню наукового інструментарію діагностики потенціалу розвитку, визначає актуальність теми дисертації Парфентьєвої О.Г. на тему «Діагностика потенціалу розвитку автотранспортного підприємства».

2. Зв'язок роботи з державними науковим програмами, планами, темами

Дисертаційна робота пов'язана з тематикою наукових досліджень кафедри «Економіка» факультету Економіки та права Національного транспортного університету у 2014-2017 рр. за темами: «Економічне зростання, його фактори і проблеми підприємництва в Україні», де автором досліджено теоретико-методологічні основи сутності потенціалу підприємства і економічної діагностики; «Механізми та інструменти ефективного економічного розвитку підприємництва в Україні», де автором запропоновано концептуальну модель діагностики потенціалу розвитку; «Формування інноваційно-технологічного потенціалу підприємницької діяльності в Україні», де автором обґрунтовано механізм діагностики потенціалу розвитку автотранспортного підприємства.

3. Структура та короткий зміст дисертації

За результатами ознайомлення з текстом дисертації, її авторефератом та публікаціями здобувача слід зазначити таке.

Дисертаційна робота Парфентьєвої О.Г. «Діагностика потенціалу розвитку автотранспортного підприємства» розкриває авторський підхід до вирішення завдання щодо діагностики потенціалу розвитку автотранспортного підприємства. Такий поглиблений підхід дозволив автору вирішити поставлені в дисертації задачі, забезпечити обґрунтованість і достовірність одержаних наукових результатів.

У першому розділі автор визначає теоретичні основи діагностики потенціалу розвитку підприємств (стор. 31-85). Узагальнення теоретичних зasad дослідження сутності потенціалу розвитку підприємства дозволило здійснити його ідентифікацію як об'єкта економічної діагностики, систематизувати теоретичні концепції та обґрунтувати методичний інструментарій діагностики потенціалу розвитку суб'єкта господарювання. Визначено, що метою діагностики потенціалу розвитку є оцінка можливостей підприємства по досягненню нових якісних змін розвитку на основі раціонального використання наявних ресурсів. Запропоновано концептуальну модель діагностики потенціалу розвитку підприємства.

У другому розділі (стор. 86-153) визначено основні тенденції економічного розвитку автотранспортних підприємств. У процесі

дослідження виділено складові щодо діагностики потенціалу розвитку автотранспортних підприємств. Автором сформовано механізм діагностики потенціалу розвитку автотранспортних підприємств з обґрунтуванням відповідних засобів та розроблено методичний підхід щодо визначення інтегрального показника оцінювання потенціалу автотранспортного підприємства на основі застосування дискримінантної функції.

У третьому розділі досліджено організаційно-економічні засади діагностики потенціалу розвитку автотранспортного підприємства (стор. 154-201). Автором розроблено методичні підходи до визначення інтегрального показника оцінювання потенціалу розвитку автотранспортного підприємства на основі застосування дискримінантної функції, сформовано критерії диференціації рівня потенціалу розвитку та визначено відповідні стратегічні альтернативи економічного розвитку автотранспортних підприємств.

По кожному розділу дисертаційного дослідження дано концентровані висновки щодо діагностики потенціалу розвитку автотранспортного підприємства, які в узагальненому вигляді викладені в окремому розділі дисертації «Висновки» (стор. 202-205).

Наукові положення, висновки, які викладені в дисертаційної роботі, ґрунтуються на застосуванні теоретичних і емпіричних методів. Достовірність та вірогідність наукових результатів дисертації підтверджується теоретичним обґрунтуванням основних положень дисертаційної роботи, у тому числі, публікацією у фахових виданнях та апробацією на наукових конференціях.

4. Новизна та обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації

Детальне ознайомлення з текстом дисертації, авторефератом, виданими автором науковими працями дає можливість встановити, що з позицій спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) найбільш вагомими результатами дисертаційного дослідження, які характеризуються науковою новизною, слід відзначити, що автором розроблено механізм діагностики потенціалу розвитку автотранспортного підприємства, на основі системного поєднання організаційних та методичних аспектів. При цьому автором запропоновано інтегральний показник потенціалу розвитку автотранспортного підприємства, який дозволяє визначити необхідні шляхи у досягненні цілей стратегічного розвитку (стор. 113-133).

У дисертації автором удосконалено понятійно-категоріальний апарат щодо діагностики потенціалу розвитку підприємства (стор. 31-67); систему показників діагностики потенціалу розвитку автотранспортного підприємства, результати оцінки даних показників дозволяють визначити рівень потенціалу розвитку автотранспортного підприємства та ідентифікувати його величину (стор. 133-153); методичний підхід до діагностики потенціалу розвитку автотранспортного підприємства, впровадження якого сприятиме ефективній реалізації прийнятих

управлінських рішень з підвищення рівня конкурентоспроможності у досягненні визначених підприємством стратегічних цілей (стор. 154-166).

Крім того, в роботі дістали подальшого розвитку методичні підходи до відбору та застосування індикаторів діагностики потенціалу розвитку автотранспортного підприємства (стор. 67-113); теоретико-методичні підходи до формування стратегічних альтернатив розвитку автотранспортних підприємств з метою обґрунтування можливостей підприємства у досягненні стратегічних цілей і визначеній конкурентоспроможності (стор. 166-188).

Результати, висновки і рекомендації, що сформульовані у дисертації Парфентьєвої О.Г., у своїй сукупності є подальшим розвитком економіки автотранспортних підприємств у частині розробки теоретико-методичних основ проведення діагностики потенціалу розвитку та її впровадження в діяльність автотранспортних підприємств, які спрямовані на підвищення рівня конкурентоспроможності. Зроблені висновки відображають сутність удосконалення і подальшого розвитку розроблених і поданих до захисту наукових положень.

5. Аналіз відображення результатів дослідження в публікаціях та авторефераті

Основні наукові положення дисертації знайшли повне відображення у публікаціях автора за темою дисертації. Автором опубліковано 34 наукові праці загальним обсягом 4,1 друк. арк., у тому числі, 12 статей у наукових фахових виданнях України (з них 9 – одноосібні), 3 статті у науково-періодичних виданнях інших держав (Польща, Росія), а також у 18 матеріалах і тезах конференцій загальним обсягом 1,2 друк. арк., з яких 16 – одноосібні.

З публікацій, написаних у співавторстві, використані результати, які отримані автором самостійно.

Таким чином, дисертаційна робота є оригінальним дослідженням теоретичних та методичних засад щодо проведення діагностики потенціалу розвитку автотранспортних підприємств, що забезпечує вирішення важливої науково-прикладної проблеми. Основні положення дисертаційної роботи, отримані наукові результати повною мірою обґрунтовані та достовірні.

6. Відповідність дисертації встановленим вимогам

За структурою, обсягом та оформленням дисертація відповідає вимогам, які встановлені до кандидатських дисертацій. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, переліку джерел посилання та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 252 сторінки друкованого тексту. Вона містить 34 таблиці, 35 рисунків та 5 додатків на 12 листах. Перелік джерел посилання налічує 354 найменування на 33 сторінках.

7. Значимість для науки і практики та рекомендації щодо використання результатів і висновків дисертації

Автором одержано важливі результати, які мають велике наукове та практичне значення. Розроблені в дисертації теоретичні та методичні положення і практичні рекомендації дають можливість завдяки діагностиці потенціалу розвитку автотранспортних підприємств підвищити ефективність його використання, в результаті чого уможливити виконання завдань економічного розвитку підприємств, наблизити якість транспортних послуг до європейських стандартів, підвищити рівень безпеки, знизити шкідливий вплив на довкілля, зміцнити конкурентні позиції на ринку транспортних послуг.

У теоретичному плані заслуговує на увагу системний підхід до визначення змісту поняття „діагностика потенціалу розвитку підприємства” та обґрунтування її складових, до яких віднесено виробничу, управлінську, інноваційно-інвестиційну, фінансову і маркетингову. З метою проведення ефективної діагностики потенціалу розвитку обґрунтовано систему показників, що дозволяє, враховуючи специфіку діяльності автотранспортних підприємств, всебічно кількісно і якісно оцінити їх стан, резерви і можливості в контексті реалізації стратегічних завдань економічного розвитку. Розроблено механізм проведення діагностики потенціалу розвитку автотранспортного підприємства. Для оцінювання потенціалу розвитку автотранспортних підприємств запропоновано методичний підхід, який базується на дискримінантній моделі із визначенням відповідних параметрів. З метою організації процесу управління економічним розвитком автотранспортного підприємства розроблено логічно взаємоузгоджену систему стратегічних альтернатив із врахуванням рівня потенціалу розвитку і ринкової позиції суб'єкта господарювання.

Результати наукових досліджень впроваджено в практику роботи ПАТ «Київська виробнича компанія «РАГІД» при оцінюванні рівня потенціалу розвитку та визначенні стратегії розвитку (акт впровадження від 29 грудня 2017р.) та ПАТ «АТП-13058» при впровадженні методичних рекомендацій щодо визначення інтегрального показника та ідентифікації рівня потенціалу розвитку даного підприємства (акт впровадження від 31 січня 2018р.). Державним дорожнім науково-дослідним інститутом ім. М.П. Шульгіна підтверджено використання розроблених автором методичних положень щодо визначення детермінантів потенціалу розвитку автотранспортних підприємств у наукових розробках інституту ДП «Держдор НДІ» (акт впровадження від 13 березня 2018р.).

Теоретичний та практичний здобуток дисертанта використовується в Національному транспортному університеті при підготовці та викладанні дисциплін «Економічна діагностика», «Потенціал підприємства», а також у процесі дипломного і курсового проектування (акт впровадження від 12 березня 2018 р.).

8. Зауваження, недоліки та дискусійні питання дисертаційної роботи

1. Деякі розділи роботи (зокрема 2.2, 3.2) містять загальновідому теоретичну інформацію, яка носить виключно оглядовий характер без окреслення авторського бачення проблем.

2. У пункті 2.3 наведено методику визначення резервів, як джерела розвитку потенціалу О.В. Ареф'євої та О.В. Коренкова, проте у роботі практичні розрахунки щодо застосування цієї методики відсутні. Водночас, автором у розділі 2.3 наведено графічне представлення різних стратегічних станів підприємства, які, на нашу думку, не несуть суттєвого змістового навантаження для діагностики потенціалу розвитку автотранспортних підприємств.

3. У дослідженні не приділено увагу питанням тарифної політики підприємств автомобільного транспорту. При цьому, на нашу думку, рівень та обґрунтованість вказаних тарифів є важливими складовими використання потенціалу автотранспортних підприємств.

4. Апробацію удосконаленого у дисертаційній роботі методичного підходу до діагностики потенціалу розвитку автотранспортних підприємств було здійснено лише для двох підприємств, що не в повній мірі дозволяє підтвердити його адекватність.

5. У дисертації удосконалено теоретико-методичні підходи до формування стратегічних альтернатив розвитку автотранспортних підприємств. Проте робота була б логічно завершеною, якби дисертантом було представлено конкретні заходи щодо реалізації обґрунтованих стратегій та очікуваний ефект від їх впровадження.

6. Деякі пункти завдання не достатньо розкриті автором в елементах наукової новизни по дисертаційній роботі.

Зазначені зауваження та дискусійні положення здебільшого носять рекомендаційний характер щодо врахування в подальшій роботі вченого, не впливають на рівень наукової новизни, не знижують практичної значимості одержаних результатів дослідження та не зменшують загальне позитивне враження від дисертації, яка порушує та пропонує рішення складної та актуальної проблеми.

9. Загальна оцінка дисертації та її відповідність «Порядку присудження наукових ступенів»

Дисертаційна робота Парфентьєвої О.Г. на тему «Діагностика потенціалу розвитку автотранспортного підприємства» відповідає паспорту спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) і вимогам пунктів 9,11,12,13, 14 «Порядку

присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою КМУ від 24 липня 2013 року № 567 зі змінами та доповненнями, затвердженими Постановами КМУ від 19 серпня 2015 року № 656 та від 30 грудня 2015 року № 1159.

Автореферат повністю відображає основні положення, висновки і рекомендації дисертаційного дослідження і є ідентичним з результатами дисертації. Наукові положення мають достатній рівень обґрунтованості, їх достовірність і новизна є об'єктивними та відображають підхід здобувача до вдосконалення та розроблення теоретичних, методичних та прикладних рекомендацій щодо діагностики потенціалу розвитку автотранспортних підприємств. Результати дисертаційного дослідження, які опубліковані автором у фахових виданнях, висновки та рекомендації повністю відображають особистий внесок здобувача.

Дисертація Парфентьєвої О.Г. на тему «Діагностика потенціалу розвитку автотранспортного підприємства» є завершеною науковою працею, спрямованою на розв'язання важливої науково-прикладної проблеми діагностики потенціалу розвитку автотранспортного підприємства. Актуальність виконаної роботи, рівень наукових розробок та практичне значення отриманих результатів дають можливість зробити висновок, що автор дисертації «Діагностика потенціалу розвитку автотранспортного підприємства» Парфентьєва О.Г. заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри менеджменту
Державного університету інфраструктури
та технологій

О.О. Карпенко

Підпис доктора економічних наук, професора Карпенко О.О.

ЗАСВІДЧУЮ:

Т.в.о. ректора Державного університету
інфраструктури та технологій,
кандидат педагогічних наук

Ю.П. Дудник